

פרשת בראשית

מעלת ועבודת שבת קודש

אחר שברא הקב"ה את כל מעשה בראשית עדיין היה העולם כולו רופף ורועד, עד שבא יום השבת ונתקיים העולם ונתייסד, ונמצא שבזכות השבת הקדושה נתקיים העולם.

וכתב האור החיים הק' בפרשתנו (ב, ג ד"ה אכן) בפירוש מה שנאמר: "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" (שמות כ, יא), וז"ל: "כי בשעת הבריאה לא ברא ה' כח בעולם זולת לעמוד ששת ימים לטעם הנודע לו, גם ידוע לידועי אמת. ונתחכם ה' וברא יום אחד הוא יודע לה' (הוא יום שבת קודש), ובו ביום חוזר ה' ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששת ימים וכן על זה הדרך, וזולת זה היום היה העולם חרב... שהשבת הוא המקיים העולם כל ששת ימים, ואחר עבור ששת ימים יבוא שבת אחרת ויחיהו ויקיימהו עוד ששת ימים אחרים".

וממשיך האור החיים ואומר: "ולך לדעת כי מיום ברא אלקים אדם, לא חסר העולם דבר המעמיד, צדיק יסוד עולם שהוא שומר שבת, כי אדם (הראשון) שומר שבת היה ע"ה, ואחריו קם שת בנו כי הוא היה צדיק גמור, ואחריו כמה צדיקים, וכשה נופל כבר בא השמש שומר שבת, מתושלח וכו' נח, שם, אברהם וכו', ומשם לא פסקה שמירת שבת מישראל, ואפילו במצרים היו שומרי שבתות", ועל כן צריך זהירות יתירה בענין שמירת השבת.

ובאמת לא די רק בחלק המעשי של שמירת השבת (זהירות מחילול שבת וכו'), אלא גם צריך להרגיש את הנועם והעונג והעריבות והמתיקות של יום השבת, ולעשות כל אשר ביכולתו להרגיש את קדושתה של השבת.

וכפי שאמר הרה"ק ר' שלמה מקרלין זיע"א (הובא בנתיבות שלום ח"ב שבת מאמר א אות א) ששמע כרוז בשמים האומר, שגם מי שלומד ומקיים את התורה, ושומר את השבת בכל דקדוקיה, אם אינו מעורר לבבו להרגיש את העונג של יום השבת, אזי כשיזכה להיות בגן עדן, גם שם לא ירגיש שום תענוג, אלא יהיה כמו ספסל בעלמא שאינו מרגיש כלום.

הרי מבואר מדבריו הקדושים שרק אם יזכה האדם להרגיש את העונג והעריבות של יום השבת בעולם הזה, ובכך ישיג את בחינת הנשמה היתירה של יום השבת, רק אז יוכל לזכות להתענג אף בעולם הנקרא "יום שכולו שבת", דהיינו העולם הבא.

ואכן כל מי שליבו חי יוכל להרגיש בחוש את הנועם והמתיקות של יום השבת, שהרי הרקיע בשבת מאיר יותר, והאוויר של העולם בשבת זך יותר, ופניהם של האנשים בשבת יפות ומאירות יותר, כמובא במדרש תבשה מעונ תא שוחל אל נתני נכ מא דציכו, רתוי סיחוני תבשב סלוכו, (ב, אי ר"רב)

ומספרים שפעם, בהיות הגאון הקדוש ר' חיים מבריסק ילד, לימד הרבי בכיתתו את דברי חז"ל (ראה שבת פט, ב) כיצד ינהג מי שהיה הולך במדבר, והתבלבלו לו הימים, ונעלם ממנו מתי בדיוק יחול יום השבת. בדרך כלל היה ר' חיים התלמיד הראשון מבין כל התלמידים שהיה מבין את דברי הרבי בכיתה מחמת גודל

החכמה והחריפות שחננו האל, אך דוקא בפעם הזאת התעקש הילד שהוא לא מצליח כלל להבין את דבריו של הרבי.

הרבי ניסה להסביר שוב ושוב אך נסיונותיו היו לשווא, והילד לא הבין. וכששאל הרבי את הילד מה כל כך קשה להבין בזה, השיב הילד: 'את דבריהם של חז"ל הבנתי היטב כבר מהפעם הראשונה שהרבי הסביר אותם, אולם מה שאיני מבין הוא, כיצד יתכן שנעלם מהאדם מתי בדיוק יום שבת, הרי אפילו בול עץ מרגיש בחוש את הנועם והעונג היורד לעולם ביום שבת!'.
והנה גם בהמשך הפרשה אנו שבים ורואים את מעלת השבת, כפי שמספרת התורה על אדם וחיה שנבראו בערב שבת והונחו בגן עדן, ומחמת פיתוי הנחש עברו על מצות הבורא ואכלו מעץ הדעת וגורשו מגן עדן.

ואומרים חז"ל (פדר"א פי"ח) שאחר שחטא אדם הראשון הוא גורש מגן עדן בערב שבת בבין השמשות והיה מן הדין שימות מיד, כמו שאמר לו הקב"ה: "כי ביום אכלך ממנו מות תמות" (בראשית ב, יז), אולם אז נכנסה השבת הקדושה ונעשתה סניגור על אדם הראשון, ואמרה לפני הקב"ה: "רבון כל העולמים, כל ימי המעשה לא נהרג הרוג בעולם, ואתה מתחיל ממני?! זו היא קדושתך, זו היא ברכתך!?" ובזכות יום השבת ניצל אדם מדינה של גהנם. וכשראה אדם את כוחה של השבת התחיל משורר ומזמר ליום השבת ואמר: "ימלועה ייחל החונמו תבש ולוכש סויל, (א, בצ סילהת) "תבשה סויל ריש רומזמ"

וכשם שהגינה השבת הקדושה על אדם הראשון, כך גדול כוחה להגין על כל אחד ואחד מישראל שיזכה לשומרה כראוי, ובפרט בימינו אלה, ימי עקבתא דמשיחא, כאשר חבלי המשיח מתגברים ומתעצמים ביותר, ומתחדשות על עם ישראל צרות רבות וגזירות קשות מבית ומחוץ, גדול כוחה של השבת להמתיק מעלינו את כל הדינים, ולפעול שנזכה להיגאל בחסד וברחמים. ולזה התכוונו חז"ל (שבת קיח, ב) באומרם: תא ברקל קר אל הליעומ תבשה תוכזש ונייהו, "סילאגנ דימ נתכלהכ תותבש יתש לארשי ירמשמ ילמלא" הגאולה, אלא גם ובעיקר לפעול שיהיה הדבר בחסד וברחמים.

